

PROCENA SPROVODLJIVOSTI ZAKONA O ZAŠTITI NACIONALNIH MANJINA

Procena izvodljivosti Zakona o nacionalnim manjinama znači utvrđivanje stepena verovatnoće da se zakon, njegova rešenja i aranžmani realizuju. Ove šanse su u direktnoj srazmeri sa realizacijom tranzicionih procesa koji su započeli u Jugoslaviji. U meri u kojoj se realizuju političke i ekonomske reforme u zemlji, u toj meri postoji šansa za sprovođenje ovog dugo očekivanog zakona. Za Rome, zakon koji će dugogodišnju borbu za priznavanje nacionalnog statusa pretvoriti u novi proces. Ja bih taj proces nazvao procesom odgovornosti, reda i rada ili pak tranzicionim pod procesom kod Roma.

Zašto proces »odgovornosti reda i rada«?

-Zato što je aktivizam kod većine pojedinaca u periodu iza nas potpuno ignorisao ličnu odgovornost za obaveze i poslove koje su se preuzimali.

Izabrani ili samoizabrani »lideri« su sa nedovoljno stručnog i profesionalnog iskustva obavljali vrlo odgovorne funkcije u romskim asocijacijama.

-Zato što je legalitet, legitimitet, procedura, demokratičnost i timski rad poštovan retko, u samom početku a kasnije nikako.

-Zato što je rađeno malo pogrešno najčešće na sastancima, a ne u mahalama i što je nedostajao cilj, strategija i plan. O pogrešnim ljudima na pogrešnim mestima ne želim da pišem ali možda mesto podseća na sistem vrednosti i negativnu selekciju koja vlada u našoj zajednici.

U želji da budem neopterećen proteklom periodom a imajući u vidu trenutna dešavanja u zemlji i okolnim državama, čini mi se mnogo lepšim da proces pred nama izazvan pojavom zakona o zaštiti nacionalnim manjinama nazovem »tradicionalnim procesom kod Roma u Jugoslaviji«.

U konkretnoj analizi sprovodljivosti zakona mogu se posmatrati sledeće relacije činilaca.

1. Politički ambijent

Pozitivni aspekti	Negativni aspekti
<ul style="list-style-type: none">- spremnost da Romi postanu politički subjekti u Jugoslaviji- zakon o lokalnoj samoupravi i tretman manjinskih potreba na lokal. nivou- okvirna konvencija za zaštitu manjina – Saveta Evrope- poboljšanje međunarodnog ugleda zemlje- demokratizacija (početak) političke klime- inicijativa za državni program za Rome- rešavanje problema legitimnosti predstavljanja Roma	<ul style="list-style-type: none">- slaba politička organizovanost Roma- politička nestabilnost- sporadični nacionalni konflikti- neobhodnost reinstitucije društva Roma kao lokalnih organizacija za prosvetu, kulturu i socijalna pitanja pa i politička pitanja- nepoznavanje sopstvenih ljudskih prava- nekontrolisana borba za vlast i moć u okviru zajednice Roma- korupcija- kriminal- međusobno nepoverenje- reaktivni-puzajući nacionalizam

2. Socijalni ambijent

Pozitivni aspekti	Negativni aspekti
<ul style="list-style-type: none">- Raste poverenje Roma u vlast- Jača svest o sopstvenoj odgovornosti za društveni uticaj- Raste svest za boljim organizovanjem na kolektivnom nivou- Iskreni i obrazovani Romi dobijaju na značaju- Socijalna politika društva u funkciji razvoja i odgovornosti pojedinaca- »Profesionalni Romi« gube tlo pod nogama- otvoren prostor za medije na romskom jeziku- mogućnost za profesionalne NVO- stvoren mehanizam za menjanje postojećeg stanja	<ul style="list-style-type: none">- tržišna ekonomija rizik za najslabije- socijalna politika u tranziciji- siromaštvo- nezaposlenost- nespремnost za reforme- slaba kolektivna svest- visok procenat mimikrije- mali broj kvalifikovanih Roma za zapošljavanje u institucijama vlasti na državnom, javnom i lokalnom nivou

3. Ekonomski ambijent

Pozitivni aspekti	Negativni aspekti
<ul style="list-style-type: none">- Zakon o privatizaciji- šanse za porodičnu manufakturu- šansa za strana ulaganja i zapošljavanje Roma- mere afirmativne akcije u funkciji razvoja- stvaranje Saveznog Fonda za finansiranje projekata	<ul style="list-style-type: none">- tržišna privreda- restrikcije u zapošljavanju- smanjenje socijalnih primanja- nema finansiranja iz budžeta- nedostatak preduzetničke kulture- slabi direktni kontakti sa donatorima- konkurencija- tendencije ka uništavanju sive ekonomije

Šta nam je činiti?

1. Potrebno je izraditi Statut za rad Elektorske skupštine (Ministarstvo za nacionalne i etničke zajednice)
2. Pripremiti i organizovati Elektorsku skupštinu za Romsku nacionalnu manjinu
3. Zainteresovani pojedinci i organizacije koje žele da se uključe u proces biranja predstavnika Roma za Nacionalni Savet Roma Jugoslavije, treba da započnu kampanju za predlaganje Elektora. Kandidat može biti svaki građanin Jugoslavije sa biračkim pravom. Kandidat može biti i da nije romske nacionalnosti.
Ono što je čini mi se od velike važnosti je da predloženi kandidat-elektori treba da budu ljudi koji žele i mogu da na osnovu svog iskustva, znanja i stručne kvalifikacije daju doprinos u radu Nacionalnog Saveta Roma.